

Redactioneel Tijdschrift Taal

Het ontwikkelteam Nederlands heeft inmiddels de bouwstenen uitgewerkt voor het leergebied Nederlands. De bouwstenen zijn een uitwerking van de eerder in het traject geformuleerde zeven grote opdrachten (essenties) voor het leergebied:

1. Interactie en een rijk taalaanbod ten behoeve van taal- en denkontwikkeling
2. Taalbewustzijn en taalleervaardigheden
3. Meertaligheid en cultuurbewustzijn
4. Experimenteren met taal en vormen van taal
5. Doelgericht communiceren
6. Kritisch (digitale) informatie verwerven, verwerken en verstrekken
7. Leesmotivatie en literaire competentie

Deze grote opdrachten komen voort uit de door het ontwikkelteam geformuleerde visie op het leergebied. De bouwstenen zijn uitwerkingen van deze grote opdrachten en beschrijven voor de verschillende fasen in het onderwijs (po en onderbouw vo) wat leerlingen moeten kennen en kunnen. De complete set van visie, grote opdrachten en bouwstenen zal in oktober aan de minister van Onderwijs worden aangeboden en zal – indien de Tweede Kamer met de voorstellen akkoord gaat – de basis vormen voor de nieuwe kerndoelen en eindtermen.

Deze ingrediënten voor het leergebied beloven een kwaliteitsslag in het taalonderwijs die aansluit bij de eisen van de 21e-eeuwse maatschappij. Zo wordt er belang gehecht aan het ontwikkelen van de taal- en denkvaardigheid van leerlingen en het ontwikkelen van een sterke taalbasis. Het ontwikkelteam stelt daarbij twee aspecten als voorwaardelijk, namelijk het gebruik van rijke teksten en het inzetten van interactie om de taal- en denkontwikkeling te stimuleren. In interactie leren leerlingen immers hun eigen ideeën, meningen en oplossingen onderbouwen en verwoorden. Ze leren onderwerpen vanuit verschillende perspectieven te bekijken en gaan daarover met elkaar in gesprek. Zo ontwikkelen ze door sociale interactie met een rijk taalaanbod en uitgedaagde taalproductie een sterke taalbasis.

Een andere belangrijke vernieuwing is de aandacht voor leesmotivatie en literaire competentie in alle fasen van het funderend onderwijs. Hierdoor krijgen alle leerlingen de kans om lezers te worden en te blijven. Door leerlingen te laten werken met zakelijke en literaire teksten met een rijke inhoud en vorm die inhoudelijk samenhangen, zijn zij in staat

hun woordenschat, talige kennis en hun kennis van het onderwerp en thema uit te breiden.

De artikelen in dit nummer van Tijdschrift Taal sluiten aan bij de essenties zoals het ontwikkelteam van Curriculum.nu die geformuleerd heeft. Zo haakt het artikel van Moolenaar aan op de essentie 'leesmotivatie en literaire competentie'. Zij beschrijft haar promotieonderzoek waarin zij onderzoekt in hoeverre het aanbieden van een specifieke didactiek van jeugdliteratuur effect heeft op de literaire competentie van eerstejaars pabostudenten. Bij het artikel van Kootstra en Unsworth kan een duidelijke koppeling gelegd worden met de essentie 'meertaligheid en cultuurbewustzijn'. De auteurs presenteren de door de Radboud Universiteit ontwikkelde tool 'Meertaligheid in Beeld'. Dit is een tool waarmee leerkrachten aan de hand van animatieclips en verwerkingsactiviteiten meertaligheid met hun leerlingen kunnen bespreken en verkennen. De vier artikelen van Strating en Bruggink, Janssen e.a., Eskes en Noé e.a. gaan over communicatieve vaardigheden en liggen in het verlengde van de essentie 'doelgericht communiceren'. Strating en Bruggink onderstrepen het belang van de ontwikkeling van mondelinge taalvaardigheid en laten zien hoe leerkrachten doelgericht kunnen werken aan spreek-, luister- en gespreksvaardigheden. Janssen e.a. pleiten voor schrijfonderwijs dat communicatief, proces- en strategiegericht is. Zij ontwikkelden de aanpak 'Beter Schrijven', waarin deze uitgangspunten centraal staan en onderzochten de effectiviteit van de aanpak. Eskes gaat in haar artikel over het leesonderwijs in op Close Reading: een aanpak waarbij de inhoud van de tekst centraal staat. Ze beschrijft uit welke effectieve elementen Close Reading bestaat en hoe deze elementen vertaald kunnen worden naar de praktijk. Ook het artikel van Noé e.a. gaat over het verbeteren van het leesonderwijs. Zij richten zich op het signaleren van leesproblemen en bespreken een lijst met tien risicosignalen waarmee je kleuters kunt herkennen die risico lopen op latere leesproblemen.

Kortom, een veelzijdig nummer van Tijdschrift Taal dat aansluit bij de actuele ontwikkelingen op het gebied van het taalonderwijs. We wensen u veel leesplezier.

Namens de redactie – Anne-Christien Tammes